

danske Landbrugs Fremtid, er det paa et Tidspunkt som det nuværende. Forholdene kan være forskellige til de forskellige Tider. Paa visse Tidspunkter vil jeg indrømme, at Besidderne arbejder under saadanne Forhold, at Lovgivningsmagten stærkest maa have sin Opmærksomhed rettet mod dem, der ejer Jorden i det givne Øjeblik, men i Tider som dem, vi nu lever i, maa det være Lovgivningsmagtens Pligt at gøre sit til, at de kommende Slægter kan komme til at arbejde under nogenlunde taalelige Vilkaar. Jeg synes, det er en Kendsgerning, man maa holde sig klart for Øje i disse Tider, at Højkonjunkturerne er til Fordel for dem, der nu ejer Ejendommene, medens de bliver til en Byrde, for ikke at sige en Ulykke, for de følgende Ejendomsbesiddere. Vi har set Eksempler paa det før i det danske Landbrug, og jeg kan ikke undlade at gøre opmærksom paa dette Forhold. Der er ingen Tvivl om, at hvis disse Konjunkturer holder sig nogen Tid endnu — og det haaber vi jo alle, de skal —, vil Følgen ikke alene blive, at Priserne paa Driftsmidlerne bliver høje og Startningsomkostningerne store, men at ogsaa Jordpriserne bliver saa høje, som vi sikkert aldrig har set Mage til. Der skal naturligvis gaa nogen Tid, før Prisstigningen faar Indflydelse paa Jordpriserne, men holder vi os udenfor Krigen, og holder Konjunkturerne sig, vil det Tidspunkt komme, og komme inden meget længe. Det er efter min Mening umuligt med Tryghed at fortsætte den Udvikling, som vi har været inde i i en Aarrække. Alle vi, der har glædet os over den Udvikling, der er foregaaet i den sidste Snes Aar, i hvilke der har rejst sig Tusinder og atter Tusinder af smaa Landbrug rundt omkring i Landet, hvad der baade moralsk og økonomisk har været en Lykke for Landet, maa finde, at hvis denne Udvikling ikke skal standses, er det nødvendigt, at der gøres, hvad der kan gøres fra Lovgivningsmagtens Side, for at vi kan undgaa de Ulykker, som kan indtræffe ved en Fortsættelse af den Udvikling, vi er inde paa. Jeg kan ikke andet end udtale min Bekymring over, at man til de nuværende Priser bliver ved at udstykke. Jeg tror ikke, det er rigtigt, selv om Udstykningsforeningerne er i Stand til at købe Jord forholdsvis billigt, at udstykke, og jeg tror heller ikke, det kan forslaa at udlaane af Statens Midler til Oprettelse af Statshusmandsbrug, thi naar disse unge Landbrugere skal bygge Hjem med de Priser paa Bygninger, Kreaturer og Driftsmidler, der er for Øjeblikket,

og med de vanskelige Laaneforhold, der er, kan de ikke holde det gaaende.

Dette vil efter min Mening være en Ulykke og det paa to Maader. For det første vil disse Mennesker gaa i Stykker, og Udviklingen vil lide Afbræk, og dernæst vil det være en stor moralsk Ulykke, hvis dette Sammenbrud skulde gaa ud over Tusinder af unge Kvinder og Mænd, der rykker frem og lægger deres bedste Energi og Forhaabninger ind i at blive selvstændige erhvervsdrivende paa Danmarks Jord. Jeg synes, der maa gøres, hvad der kan gøres, for at modvirke, at dette sker i større Omfang end højst nødvendigt. Jeg har ikke stor Medynk eller Sympati med de kapitalstærke Statsborgere, der bruger deres store og let tjente Kapitaler til Anbringelse i Danmarks Jord i Øjeblikket. Skulde der komme en Konjunkturændring ned til normale Forhold, og de da skulde have spekuleret forkert, fordi de anbragte deres Kapital i Landejendomme, sker der ingen national Ulykke derved. Ulykken sker først paa de Omraader, jeg har nævnt, og her kunde jeg fristes til at pege paa to Midler, ved hvilke, synes jeg, Lovgivningsmagten, Regering og Rigsdag, hvis de vilde, kunde bidrage til at hindre, at Ulykken blev større end højst nødvendigt.

Det har i den Henseende glædet mig, at der er Udsigt til i den kommende Rigsdagssamling at faa fremsat et Lovforslag om en Ændring af vor Ejendoms-skyld eller en Omvurdering af Ejendomme til Ejendomsskyld. Efter min Opfattelse er Ejendomsskylden, som den nu er, selv set med velvillige Øjne, uheldig. Vurderingen er forældet og slet ikke tidssvarende. Ejendomsskylden virker som et Skattely for Formuebeskatningen. De, der har fast Ejendom i Danmark, kan, fordi de har anbragt deres Formue deri, unddrage sig en betydelig Del af Formuebeskatningen. Det er undertiden underligt at se det Tilfælde, som forekommer ikke saa sjældent i disse Tider, at naar en Mand køber en Ejendom og kan udbetale en 100,000 Kr., saa har han givet en Pris, der ligger disse 100,000 Kr. over Ejendomsskyldvurderingen, og dermed forsvinder hans Formue. Det har i og for sig ikke saa stor national-økonomisk Betydning, for samtidig bliver der 100,000 Kr. fri og beskatningspligtige paa en anden Haand; men uheldigt, uretfærdigt og urigtigt er det.

Men endnu mere Betydning i den angivne Retning vilde det efter mit Syn paa Sagen have, om man delte Ejendomsskyldvurderingen i en Jordvurdering og en